

Surahammars kommun

kommunen@surahammar.se

Rektorn vid Starbäcksskolan

Kerstin.BergstromBylund@surahammar.se

Beslut för förskoleklass och grundskola

efter tillsyn i Starbäcksskolan
i Surahammars kommun

Tillsyn i Starbäcksskolan

Skolinspektionen genomför tillsyn i Surahammars kommun under våren 2014. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Starbäcksskolan besöktes av Skolinspektionen den 7 och 8 maj 2014.

Fakta om skolenheten

Starbäcksskolan är en kommunal skola i Surahammars kommun. Verksamheten omfattar förskoleklass och grundskola årskurserna 1–3 samt fritidshem. Skolan har vid tillsynstillfället 169 elever varav 40 elever är inskrivna i förskoleklassen. Skolan leds av en rektor som även har rektorsuppdrag på Nytorpsskolan i Surahammars kommun.

Fritidshemmet granskas inte i denna tillsyn utan kommunens ansvarstagande för fritidshemmen redovisas i ett separat beslut.

Kunskapsresultat

Skolverkets nationella statistik (SIRIS) för de nationella ämnesproven år 2013 saknar ett sammantaget resultat för ämnesproven i årskurs 3. I de enskilda delproven i ämnet matematik var andelen elever som nådde kravnivån på Starbäcksskolan som högst 100 procent (på delprovet bråk, uppdelning av tal) och som lägst 75 procent (på delprovet problemlösning). I ämnet svenska var resultatet som högst 100 procent (läsning faktatext och skönlitterär text) och som lägst 76 procent (skrivuppgift stavning interpunktion).

Enligt skolans egen statistik uppnådde 90 procent av eleverna i årskurs 3 kunskapskraven i svenska och 85 procent av eleverna kunskapskraven i matematik i slutet av läsåret 2012/2013. I de naturorienterade och de samhällsorienterade ämnena bedömdes samtliga elever i årskurs 3 nå kunskapskraven vid läsårets slut.

Helhetsbedömning

Tillsynen av Starbäcksskolan visar att skolan i stora delar uppfyller författningarnas krav och ger eleverna förutsättningar att nå kunskapskraven och utvecklas så långt som möjligt. Skolan deltar i flera utvecklingsinsatser, till exempel matematiklyftet och ämneslyft i svenska samt arbetar med entreprenöriellt förhållningssätt i syfte att ytterligare utveckla undervisningens kvalitet och höja elevernas kunskapsresultat.

Av Skolinspektionens utredning framkommer att lärarna informerar eleverna om kunskapskraven och målen för utbildningen. Arbetet med att ge eleverna möjligheter till inflytande över undervisningen behöver dock vidareutvecklas på skolan. Likaså behöver samverkan mellan lärarna förbättras så att undervisningen i högre grad samordnas i olika ämnesområden för att ge eleverna möjlighet att uppfatta större kunskapsområden som en helhet.

Skolinspektionens tillsyn visar att Starbäcksskolan upplevs som trygg av eleverna och att eleverna upplever att lärarna hanterar situationer när det förekommer bråk eller kränkningar. Däremot finns det brister i vissa klasser när det gäller studiero på lektionerna.

Eleverna på Starbäcksskolan har tillgång till alla kompetenser inom elevhälsan. Elevhälsans mål är att skapa en så positiv lärandesituation som möjligt för alla elever och det är en del av en långsiktig skolutvecklingsprocess. Av tillsynen framgår dock att elevhälsan inte uppfyller funktionen att främst arbeta förebyggande och hälsofrämjande utan fokus till största delen ligger på arbetet med stödinsatser riktade till enskilda elever.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Surahammars kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 30 september 2014 redovisas för Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Bedömning

Surahammars kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet med undervisning och lärande.

- Se till att lärarna samverkar med varandra och samordnar undervisningen i olika ämnesområden så att eleverna ges möjlighet till överblick och sammanhang och att uppfatta större kunskapsområden som en helhet.

Motivering

Enligt läroplanen för grundskolan ska undervisningen i olika ämnesområden samordnas så att eleverna får möjlighet att uppfatta större kunskapsområden som en helhet. Lärarna ska också samverka med varandra i arbetet för att nå utbildningsmålen och för att ge överblick och sammanhang.

Av intervjuer med lärare och skolledning framgår att undervisningen endast i begränsad omfattning samordnas i olika ämnesområden för att ge eleverna

möjlighet att uppfatta större kunskapsområden som en helhet. I Skolinspektionens enkät till pedagogisk personal är indexvärdet på frågan om samverkan av undervisningen 4,2 utav 10. Lärarna förklarar i intervju att detta delvis beror på att de upplever att "allt vi ska hinna med inom centralt innehåll har gjort att vi har förlorat kreativitet. Vi är så fast i timplanen och räknar minuter per ämne istället för att tänka ämnesövergripande teman". Enligt lärarna har man dock börjat avsätta tid för att gemensamt planera och samordna undervisningen till större ämnesområden samt för att ta tillvara varandras kompetenser. Eleverna berättar att det har hänt att man arbetar ämnesövergripande, till exempel med tema "Vatten" men att detta är sällan förekommande. I intervjun uppger rektorn att kommunikation och samarbete mellan lärarna är ett prioriterat område på skolan.

Sammanfattningsvis visar Skolinspektionens utredning att det finns brister avseende undervisning och lärande. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Surahammars kommun föreläggs att åtgärda bristerna.

Författning

Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper, 2.8 Rektorns ansvar

Grundläggande värden och inflytande

Bedömning

Surahammars kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet med grundläggande värden och inflytande.

- Se till att eleverna ges ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.

Motivering

Enligt skollagen ska eleverna ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. Informationen och formerna för elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad.

Av läroplanen framgår att lärarna har ett utpekat ansvar för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll. Lärarna är vidare ansvariga för att tillsammans med eleverna planera och utvärdera undervisningen. Läroplanen pekar också ut rektorn som ansvarig för att skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas.

I intervjun berättar rektorn att man har påbörjat arbetet med ett entreprenöriellt förhållningssätt i undervisningen för att bland annat träna eleverna i att ta initiativ och ansvar men att "det finns mer att göra". Enligt rektorn behöver detta

område utvecklas eftersom det varierar mellan lärarna hur mycket inflytande över sin undervisning eleverna får. Vissa lärare låter eleverna välja arbetssätt och redovisningsformer, andra gör det i mindre utsträckning. Eleverna menar att även om lärarna arbetar med att klargöra kunskapskrav så är det lärarna som bestämmer undervisningens innehåll och arbetsformer i de flesta ämnen. Lärarna berättar att man frågar eleverna vad de är nyfikna på inför nya områden men tillägger att man har pratat för lite på skolan om hur man ska ge eleverna inflytande utifrån deras ålder.

Sammanfattningsvis visar Skolinspektionens utredning att eleverna på Starbäcksskolan inte ges ett reellt inflytande över utbildningen. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Surahammars kommun föreläggs att åtgärda bristen.

Författning

4 kap. 9 § skollagen, Lgr 11 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Trygghet och studiero

Bedömning

Surahammars kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet med trygghet och studiero.

- Se till att rektorn och lärare vidtar åtgärder för att tillförsäkra eleverna studiero.

Motivering

Enligt skollagen ska utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Rektor och lärare får även vidta de omedelbara åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero eller för att komma tillrätta med en elevs ordningsstörande beteende.

De elever vid Starbäcksskolan som Skolinspektionen intervjuat uppger att skolan upplevs som trygg och att det råder en lugn stämning på skolan. Detta bekräftar elevhälsans representanter, lärare och rektorn. Däremot finns brister när det gäller studiero på lektionerna i några klasser. Eleverna berättar att det ofta är "stökigt och pratigt" i dessa klasser och att det då är svårt att arbeta. Av intervju med rektorn, lärarna och representanter för elevhälsan framgår att de är medvetna om bristerna avseende studiero. Enligt rektorn vidtar skolan olika åtgärder som till exempel handledning till lärare och att situationen i dessa

klasser har förbättrats men att ytterligare åtgärder kommer att vidtas till hösten.

Sammanfattningsvis visar Skolinspektionens utredning att inte alla elever på Starbäcksskolan tillförsäkras studiero. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Surahammars kommun föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

5 kap. 3 § skollagen

Bedömning och betygssättning

Bedömning

Surahammars kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet med bedömning och betygssättning.

- Se till att det av de individuella utvecklingsplanerna framgår vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt.

Motivering

Enligt skollagen ska läraren i årskurs 1-5 en gång per läsår, vid ett av utvecklingssamtalen, i en skriftlig utvecklingsplan ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i, och sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

Skolinspektionen har granskat ett urval av Starbäcksskolans individuella utvecklingsplaner. Dessa innehåller ämnesspecifika omdömen om elevens kunskapsutveckling i alla ämnen som eleven får undervisning i samt en framåtsyftande del. Av den framåtsyftande delen framgår dock inte alltid tydligt vad det är som eleven förväntas göra för att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling. Exempelvis står det att "eleven ska bli bättre på att be om hjälp" eller "behöver träna på att koncentrera sig". Även skolans insatser som skolan planerar vidta är av mycket begränsad omfattning.

Skolinspektionens utredning visar att det finns brister i de individuella utvecklingsplanerna. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Surahammars kommun föreläggs att åtgärda bristen.

Författning

10 kap. 13 § skollagen

Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro**Bedömning**

Surahammars kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet avseende erbjudande av utbildning.

- Se till att elevhälsan uppfyller funktionen att dels vara förebyggande och hälsofrämjande, dels stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.
- Se till att eleverna har tillgång till personal med kompetens för att tillgodose deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet.

Motivering*Elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete*

Enligt skollagen ska det för eleverna finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande.

I förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s. 276) betonas att arbetet med elevhälsa förutsätter en hög grad av samverkan mellan elevhälsans personal och övriga personalgrupper i skolan. Det anges även att elevhälsan har ett särskilt ansvar för att undanröja hinder för varje enskild elevs lärande och utveckling. De mer generellt inriktade uppgifterna, där elevhälsans medverkan är viktig, rör bland annat elevernas arbetsmiljö och skolans värdegrund.

I skolans elevhälsoteam ingår enligt rektors redogörelse skolsköterska, kurator, specialpedagog samt rektor. Skolan har även tillgång till skolpsykolog och skolläkare.

Elevhälsans representanter uppger i intervju att de inte har kunnat uppfylla uppdraget att arbeta förebyggande och hälsofrämjande. Visserligen gör man screeningar i olika ämnen som till viss del "ger en bild av klassens status" men de uppger vidare att fokus till största delen ligger på arbetet med stödinsatser riktade till enskilda elever. Orsaken till bristerna menar elevhälsan är att man saknar tid och forum för diskussioner kring det förebyggande och hälsofrämjande arbetet.

Lärarna uttrycker i intervjuer ett behov av insatser från elevhälsan när det gäller skolans förebyggande och hälsofrämjande arbete. De uppger att det mesta ansvaret vad gäller till exempel värdegrundsarbete eller information om kost, ligger på dem. Elevhälsans arbete handlar enligt lärarna mest om akuta insatser när något inträffat och sällan om mer långsiktiga insatser. Även rektorn bekräftar

tar i intervjun att elevhälsan inte arbetar förebyggande och hälsofrämjande men att man ska se över elevhälsans uppdrag och organisation till hösten.

Studie- och yrkesvägledning

Enligt skollagen ska elever ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses.

Skolinspektionens granskning visar att det på Starbäcksskolan inte finns någon av personalen som har uppdrag att vägleda eleverna inför deras framtida utbildning och yrkesval. I intervjun berättar lärarna att i vissa klasser pratar man om vad eleverna vill göra i framtiden eller gör studiebesök hos polisen eller på brandstationen. De uppger dock att det saknas en gemensam strategi på skolan om hur alla elever ska ges tillgång till kontinuerlig vägledning av sådan kvalitet att eleverna kan göra medvetna och väl underbyggda val av fortsatt utbildning och yrkesinriktning. Även rektorn bekräftar i intervju att det finns ett visst arbete på skolan avseende studie- och yrkesvägledning men eftersom det inte finns en gemensam plan för detta så varierar det bland lärarna i hur hög grad eleverna får undervisning inom detta område.

Sammanfattningsvis visar Skolinspektionens utredning att elevhälsan på Starbäcksskolan inte uppfyller funktionen att vara förebyggande och hälsofrämjande. Det saknas även tillgång till personal med sådan kompetens som kan tillgodose elevernas behov av vägledning inför framtida utbildningsval. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Surahammars kommun föreläggs att åtgärda bristerna.

Författning

2 kap. 25 och 29 §§ skollagen

På Skolinspektionens vägnar

Mathias Ljungström
Beslutsfattare

Kristine Brosjö
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.